

Kunsten at være interdisciplinær

Af Carsten R. Kjaer

Interdisciplinaritet er tidens krav til forskningsverdenen. For skal vi løse de store udfordringer, verden står overfor, er det vigtigt, at forskerne arbejder interdisciplinært, lyder argumentet. Da jeg var ung snakkede man en del om at være tværfaglig. Jeg har ikke helt fundet ud af, om udtrykket interdisciplinaritet rummer noget nyt og særligt i forhold til ordet tværfaglighed, udover at det er betydelig bedre at bruge som fuldmandsprøve. Men det er måske heller ikke så vigtigt. Nogle gange kan det jo være formålstjenligt at kalde gamle travere noget nyt for at demonstrere fremdrift og innovation. Og ligesom der en særlig indsigt gemt i ordet interdisciplinaritet, som jeg blot ikke har opdaget, kan jeg forhåbentlig se frem til en åbenbaring på et tidspunkt.

Follow the money

Nå, men selvfølgelig er det al ære værd at ville løse verdens store problemer. Og hvis interdisciplinaritet er vejen dertil, så er det bare om at komme derudaf. Men man behøver ikke engang være idealist for at gå den interdisciplinære vej. Således rummer EU's næste store forskningsprogram Horizon 2020 ikke mindre end 600 herlige forskningsmilliarder, som netop er fokuseret på løsningen af de store globale udfordringer. Hvis man vil have del i disse penge er kravet, at man stiller med et interdisciplinært hold – og jo større afstand mellem fagområderne, jo bedre.

Skal man tro en analyse i Politiken fra i sommers, er vi dog slet ikke så gode til at arbejde interdisciplinært i Danmark som vi selv går og tror. Derfor er vi dårligt rustet til at kæmpe med om alle EU-forskningsmilliarderne. I hele den lange artikel stod der ikke noget om, hvilke fordele den enkelte forsker rent fagligt kan opnå ved at tænke interdisciplinært – udover altså, at det åbner pengeskasser. Men flere incitamenter behøver der jo sådan set heller ikke at være.

Antropologiske materialestudier

Man kan undre sig over, at vi i Danmark skulle være dårlige til at forske interdisciplinært, da vi jo har adskillige succesfulde eksempler på interdisciplinær forskning inden for fx nanoscience og bioinformatik. Men ifølge det nye interdisciplinære dogme, skal fysikeren for at være rigtig interdisciplinær, helst arbejde sammen med forskere fra fx humaniora, statskundskab eller økonomi. Interdisciplinære forskningscentre inden for nanoscience eller bioinformatik er derfor nu at betragte som "old school", fordi de holder sig inden for den trygge naturvidenskabelige familie. For at være med på beatet skal det helst være noget med matematik-etik eller kvante-teologi.

Måske er det min fantasi, der er begrænset, men jeg mangler nogle gode eksempler på, at naturvidenskabelig forskning på det lavpraktiske niveau vitterligt befrugtes af metoder og tankesæt fra helt andre hovedområder. Lad os som eksempel kigge på det store globale problem at skaffe drikkevand til snart 9 milliarder mennesker i verden. En teknisk-naturvidenskabelig forsker kan i den forbindelse fx beskæftige sig med at studere materialer, der kan bruges til at lave nye effektive membraner, der kan filtrere salte fra havvand. Hvordan kan en sådan forsker lade sig inspirere af andre hovedområder i sin forskning? Er der mon en særlig antropologisk eller business-agtig måde at få presset vandmolekylerne hurtigere igennem en sådan membran? Det må tiden vise.

